

prima instanță: Judecătoria Hâncești, sediul Ialoveni (jud. C. Crețu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Danilov, A. Pahopol, O. Cojocaru)

DECIZIE

17 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Zadiraca Ludmila, reprezentată de avocatul Gîlca Ilie,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Zadiraca Nina împotriva Ludmilei Zadiraca, Mihail Zadiraca, Peotr Zadiraca, Iurie Zadiraca, intervenienți accesorii Liudmila Clepicova, Departamentul Cadastru SCT Ialoveni și Primăria orașului Ialoveni cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate în devălmășie asupra bunurilor imobile, constatarea faptului acceptării succesiunii, prin intrarea în posesie și administrare a patrimoniului succesoral, recunoașterea dreptului de proprietate, obligarea înregistrării dreptului de proprietate în Registrul bunurilor imobile,

împotriva încheierii din 05 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 06 februarie 2013, Zadiraca Nina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ludmilei Zadiraca, Mihail Zadiraca, Peotr Zadiraca, Iurie Zadiraca, intervenienți accesorii Liudmila Clepicova, Departamentul Cadastru SCT Ialoveni și Primăria orașului Ialoveni cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate în devălmășie asupra bunurilor imobile, constatarea faptului acceptării succesiunii, prin intrarea în posesie și administrare a patrimoniului succesoral, recunoașterea dreptului de proprietate, obligarea înregistrării dreptului de proprietate în Registrul bunurilor imobile.

Prin hotărârea din 12 noiembrie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, acțiunea depusă de Nina Zadiraca a fost admisă integral.

La 13 noiembrie 2019, Zadiraca Ludmila a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea integrală a acesteia, cu emiterea unei soluții noi de respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 20 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Zadiraca Ludmila, fiindu-i acordat apelantei termen până la 31 martie 2020 pentru înlăturarea neajunsurilor, prezentarea unei cereri de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și probele invocate în susținerea apelului dovada achitării taxei de stat în sumă de 1 453,05 lei. Totodată, apelanta a fost somată cu privire la consecințele legale prevăzute la art. 369 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă.

Prin încheierea din 05 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit apelantei Zadiraca Ludmila cererea de apel declarată împotriva hotărârii din 12 noiembrie 2019 a Judecătorei Hâncești, sediul Ialoveni, cu toate actele anexate, deoarece apelanta nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) CPC.

La 20 mai 2020, Zadiraca Ludmila, reprezentată de avocatul Gîlca Ilie, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 05 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău la faza punerii pe rol a cererii de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că consideră încheierea Curții de Apel Chișinău ca fiind neîntemeiată și ilegală.

Astfel, a indicat că ținând cont de faptul că prin încheierea din 20 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, i-a fost acordat termen până la 31 martie 2020 pentru înlăturarea neajunsurilor, prezentarea unei cereri de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și probele invocate în susținerea apelului și dovada achitării taxei de stat, iar la 18 martie 2020 a fost emisă dispoziția nr.1 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, prin care au fost suspendate de drept termenele de prescripție, când mai avea la dispoziție încă 13 zile pentru înlăturarea neajunsurilor, însă reieșind din situația epidemiologică din țară și restricțiile impuse de autorități, Zadiraca Ludmila nu a avut posibilitatea să depună apelul motivat și dovada achitării taxei de stat.

Recurentul a indicat că consideră că prin încheierea contestată a fost încălcat art. 20 din Constituția Republicii Moldova, care stabilește că, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Consideră recurenta că încheierea din 05 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău este „arbitrară sau vădit nerezonabilă”, adoptată prin abuz de discreție și respectiv incompatibilă cu art. 6 CEDO prin prisma dreptului de acces la o instanță, or, prin emiterea încheierii nominalizate, i s-a îngreunat posibilitatea de a dispune de o cale de atac, într-un mod ilegal.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată în data de 05 mai 2020, iar Zadiraca Ludmila, reprezentată de avocatul Gîlca Ilie, a declarat recurs la 20 mai 2020. Astfel, recursul este declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Zadiraca Ludmila, reprezentată de avocatul Gîlca Ilie, și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul relevă că hotărârea din 12 noiembrie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, a fost contestată cu apel la 13 noiembrie 2019, de către Zadiraca Ludmila, depunând în acest sens cererea de apel, denumit „nemotivat” (f.d.39).

În temeiul art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 20 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel nemotivate depuse de Zadiraca Ludmila, împotriva hotărârii din 12 noiembrie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni; s-a acordat apelantei termen până la 31 martie 2020, ora 16:00 pentru înlăturarea neajunsurilor și anume prezentarea unei cereri de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și probele invocate în susținerea apelului și dovada achitării taxei de stat în sumă de 1 453,05 lei. Totodată, apelanta a fost somată cu privire la consecințele legale prevăzute la art. 369 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, fiind explicat părților că asupra chestiunii primirii sau restituirii cererii de apel, va decide un complet din 3 judecători, fără citarea participanților la proces f.d. 45-48).

Aici este de remarcat că la 21 februarie 2020, a fost expediată în adresa apelantei Gavriliuc (Zadiraca) Ludmila, copia încheierii din 20 februarie 2020 a instanței de apel (f.d.49). Iar, la 26 februarie 2020, Gavriliuc (Zadiraca) Ludmila, conform avizului de recepție nr. DS9350044412AS a recepționat copia încheierii (f.d.50).

Instanța de apel, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, prin încheierea din 05 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, a restituit cererea de apel depusă de Zadiraca Ludmila, împotriva hotărârii din 12 noiembrie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni (f.d. 51-57).

Or, în virtutea art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Colegiul prin prisma criticilor aduse actului judecătoresc contestat și argumentelor aduse în favoarea casării acestuia, apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel în temeiul art. 369 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, prin ce se impune respingerea recursului cu menținerea încheierii contestate, din considerentele ce succed.

În dezvoltarea acestei ipoteze, Colegiul relevă că, deși, recurentul a recepționat încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel din 20 februarie 2020, la 26 februarie 2020 (f.d.50), în termenul indicat de instanță pentru lichidarea neajunsurilor, nu a înregistrat apelul motivat și nici nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat.

La acest capitol, Colegiul reține ca fiind întemeiată constatarea instanței de apel precum că în termenul acordat Zadiraca Ludmila nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat, adică nu s-a conformat indicațiilor instanței de apel, ceea ce a determinat restituire cererii de apel depuse de Zadiraca Ludmila.

Un aspect relevant speței, constituie și faptul că apelanta cunoscând despre termenul limită de lichidare a neajunsurilor, nu a beneficiat de dreptul de a solicita prelungirea termenului de procedură în sensul art. 115 Cod de procedură civilă.

Or, în conformitate cu art. 115 Cod de procedură civilă, la cererea participanților la proces interesați, instanța de judecată poate prelungi termenul de procedură stabilit de instanța de judecată. Termenul poate fi prelungit pentru același temei o singură dată. Termenul de procedură stabilit de lege nu poate fi prelungit, fiind aplicabil art.116.

În contextul dat, Colegiul relevă că la materialele cauzei lipsește o cerere în sensul prelungirii termenului de procedură din numele Ludmillei Zadiraca pentru a fi prezentată dovadă de plată a taxei de stat și cererea de apel motivată.

În altă ordine de idei, Colegiul evocă prevederile art. 110 Cod de procedură civilă, conform cărora termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În temeiul art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Prezintă importanță și faptul că art. 364 alin. (1) Cod de procedură civilă reglementează expres că cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu art. 365 alin. (4) Cod de procedură civilă, la cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

Prin prisma normelor de drept procedural citate corelate cu situația de fapt, având în vedere că diligența părților de a urmări desfășurarea procesului nu a fost exclusă, iar în contextul prevederilor art. 56 alin. (3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale, Colegiul evidențiază că instanța de apel corect a punctat că apelantul în termenul acordat nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat și cererea de apel motivată. Astfel, se impune concluzia de a fi reținută ca fiind întemeiată constatarea instanței de apel precum că apelanta nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel inserate în încheierea din 20 februarie 2020, emisă în temeiul art. 368 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Implicit, Colegiul punctează că odată inițiind procedura de apel, apelantul/recurent urma să se intereseze periodic de soarta dosarului. Or, părțile trebuie să ia măsuri în intervale rezonabile de timp pentru a afla despre progresul procedurilor judiciare despre care aceștia cunosc, în plus, pornită la cererea de apel depusă de Zadiraca Ludmila.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevant și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate denotă că apelantul/recurent și-a neglijat valorificarea în termen a drepturilor procedurale.

Dealtfel, art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în

obligăția de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

În corolar, Colegiul reține ca fiind întemeiată concluzia instanței de apel privind restituirea apelului ca urmare a neconformării indicațiilor instanței de apel în termenul acordat, având în vedere că legislația în acest sens reglementează expres și cert termenele, precum și condițiile de acceptare a cererilor de apel.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limită în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat și va menține încheierea contestată.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Zadiraca Ludmila, reprezentată de avocatul Gîlca Ilie.

Se menține încheierea din 05 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Zadiraca Nina împotriva Ludmilei Zadiraca, Mihail Zadiraca, Peotr Zadiraca, Iurie Zadiraca, intervenienți accesorii Liudmila Clepicova, Departamentul Cadastru SCT Ialoveni și Primăria orașului Ialoveni cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate în devălmășie asupra bunurilor imobile, constatarea faptului acceptării succesiunii, prin intrarea în posesie și administrare a patrimoniului succesoral, recunoașterea dreptului de proprietate, obligarea înregistrării dreptului de proprietate în Registrul bunurilor imobile.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat